

Antimigrenika

Migréna je charakterizována epizodami **pulzující bolesti hlavy** s řadou souvisejících symptomů jako je nevolnost, zvracení a světloplachost.

Dochází ke **stimulaci nociceptivních trigeminových nervových vláken**. Pravděpodobně se tak děje v důsledku uvolňování vazoaktivních peptidů ze senzických nervových zakončení, které inervují meningeální cévy. Uvolněné působky vedou k dilataci těchto cév, rozvoji perivaskulárního zánětu a dráždění nervů. Ruku v ruce s těmito změnami jsou zesíleny smyslové vjemy, které jsou vnímány jako bolest (alodynie).

Farmakoterapie migrény je buď **abortivní**, nebo **preventivní**. Akutní (abortivní) léčba záchvatů je nespecifická (spočívá v podání analgetik) a specifická (triptany, ergotaminy). Profylaktická léčba migrény může být chronická nebo epizodická.

 Podrobnější informace naleznete na stránce o migréně.

Léčba akutního záchvatu migrény

Rozlišujeme specifickou (triptany a námelové alkaloidy) a nespecifickou léčbu.

Nespecifická léčba (účinkuje i na jiné bolesti hlavy) zahrnuje neopioidní analgetika (kyselina acetylsalicylová, paracetamol, nesteroidní antiflogistika – nejčastěji ibuprofen nebo indometacin v čípcích). Zpravidla dostačují jednosložkové přípravky, nicméně na trhu jsou i **kombinované preparáty** (např. paracetamol + kofein). Léčba opioidními analgetiky není příliš vhodná, protože zhoršují nauzeu a zvracení. U protrahovaného záchvatu nebo při tzv. status migrenicus jsou indikovány kortikosteroidy. V některých případech jsou součástí léčby i antipsychotika či antiemetika (nejčastěji prokinetika, tj. domperidon, metoklopramid)

Triptany

Jedná se o agonisty serotoninových 5-HT_{1B/1D} receptorů. Způsobují **konstrikci dilatovaných mozkových cév** a zabraňují extravazaci tekutiny. Výsledkem je snížení dráždění perivaskulárních vláken nervus trigeminus a inhibice uvolňování neuropeptidů.

Mezi nežádoucí účinky patří únava, spavost, nauzea, závratě, bolest na prsou (připomíná ICHS), serotoninový syndrom a návaly horka. Jsou kontraindikovány u pacientů s **ICHS**, nekompenzovanou arteriální hypertenzí, u pacientů s anamnézou centrální mozkové příhody a také v těhotenství.

Indikovány jsou pouze u migrény a cluster headache. Jsou vhodné jako léčba první linie u pacientů, u kterých jednoduchá nebo kombinovaná analgetika nezajistila dostatečnou úlevu.

Zástupci: sumatriptan, almotriptan, eletriptan, frovatriptan, naratriptan a další

Námelové alkaloidy

Mají podobný mechanismus účinku jako triptany, ale působí i na další podtypy serotoninových receptorů a také na adrenergní a dopaminergní receptory. Mají tudíž **více nežádoucích účinků**, a proto se již příliš nepoužívají.

Zástupci: dihydroergotamin, ergotamin.

Profylaktická léčba záchvatů

Tuto léčbu indikujeme u pacientů, kteří trpí **více než 3 atakami migrény měsíčně** a splňují další patřičná kritéria. Preferuje se monoterapie. Léčba má za cíl snížení frekvence, trvání a závažnosti záchvatů. Může být podávána několik měsíců až let.

- Tricyklická antidepresiva – inhibují serotoninové 5-HT₂ receptory (amitriptylin, nortriptylin)
- Antikonvulziva – zvyšují GABA neurotransmisi a mají silný inhibiční účinek na trigeminovaskulární nociceptivní neurony (topiramát, valproát)
- Betablokátory – tlumí vliv stresu, zabraňují rozvoji sterilního zánětu (metoprolol, propranolol)
- Blokátory kalciových kanálů – působí proti vazokonstrikci mozkových cév, inhibují syntézu prostaglandinů a leukotrienů (verapamil)
- Botulotoxin A do drobných svalů frontálně a temporálně a v oblasti glabely
- Anti-CGRP – calcitonin gene-related peptide monoklonální protilátky (biologická léčiva pro profylaxi migrény)

Odkaz

Související články

- Migréna

- Migréna PGS

Použitá literatura

- JAN, Švihovec a Kolektiv KOLEKTIV. *Farmakologie*. - vydání. Grada Publishing a.s., 2018. 1008 s. ISBN 9788024755588.
- JIŘINA, Martínková a Kolektiv KOLEKTIV. *Farmakologie : pro studenty zdravotnických oborů, 2., zcela přepracované a doplněné vydání*. - vydání. Grada Publishing a.s., 2018. 520 s. ISBN 9788024741574.
- Studijní materiály z výuky farmakologie Ústavu farmakologie 1. LF UK a VFN